

Fitch de vurmasın!

Moody's'in not indirimi sonrası yapılan değerlendirmelerden bazılarında anlaşılmalı olduğumuz bir başka kredi kuruluşu olan Fitch'in de notumuzu kırmaması için adım atılması gerektiği ifade edildi. Hürriyet ekonomi yazarı, ekonomist Uğur Gürses ve TEPAV Direktörü Prof. Dr. Güven Sak bu yönde fikir beyan ederken, nispeten bir olumlu değerlendirme de Morgan Stanley'den geldi. Amerikan yatırım bankası yayımladığı raporda, "Türkiye, güçlü büyüme ve bütçe disiplini performansı korursa ve aynı derecede öneme sahip kurumsal sağlamlık geliştirilirse not indiriminin etkisi kısıtlı ve kısa vadeli olur" ifadelerine yer verdi.

Sıfırcı Hoca'nın notu 4 kuruşluk etki yaptı

Moody's'in kredi notumuzu indirmesiyle dolar kuru 4 kuruş birden yükseldi. Borsa düşüşle açıldı. Ancak borsadaki düşüşte daha çok Deutsche Bank etkili oldu. Hazine, beklenenden ucuz borçlandı

RECEP ERÇİN

recep@aydinlikgazete.com

Kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, Türkiye'nin kredi notunu Temmuz ayında işaret verdiği üzere geçen Cuma gecesi ani bir kararla indirdi. Normalde kuruluşun kararını Ekim ayında vermesi bekleniyordu. Notun iki puan birden aşağı çekilmesi dikkat çekerken, Türkiye'nin dış finansman ihtiyacına vurgu yapılması ise öteden beri bilinen bir kırılganlık unsurunun gerçekten de hatırlanmasına sebep oldu!

SINIRLI ETKİ

Not kararı sonrası ekonomistler daha ihtiyatlı açıklamalar yaparken, iş dünyası ve hükümet cephesinden kuruluşu dair sert eleştiriler geldi. Oysa Türkiye'nin notunun kırılacağı herkesin malumuydu. Cuma gecesinde beri Moody's'in not kararını üzerine firtinalar koparıldı. Bu hengameye bakınca, haftanın ilk işlem gününde piyasaların vereceği tepki merak ediliyordu. Ancak dün gün boyu yaşanan gelişmelere bakınca not indiriminin etkisinin sınırlı kaldığı görüldü.

Cuma gecesi 2.95 TL olan dolar kuru dün 2.99 TL'ye geçti. Ancak 3 TL'nin üzerinde tutunacak bir ivme gösteremedi. Akşam saatlerinde ise kur 2.97'ye çekildi.

BORSAYI MERKELE YAKTI

Dün sabah saatlerinde yüzde 4'ün üzerinde bir kayıpla açılan Borsa İstanbul 100 Endeksi'nde ise Moody's'in not kararından çok AB'den gelen şok haber etkili oldu. Endekste kayıplar gün içinde yüzde 4'ün hafif üzerinde seyrederken, bankacılık sektörü endeksindeki kayıplar ise yüzde 6'ya geçti.

Buna göre ABD'nin çıkardığı 14 milyar dolarlık fatura sonucu ABD makamlarıyla sorun yaşayan Deutsche Bank'ın, Almanya hükümetinin herhangi bir devlet yardımı yapmayacağı yönündeki haberler Avrupa borsalarındaki bankacılık hisselerinde sert düşüşe neden oldu. Deutsche Bank'ın hisseleri de sabah saatlerinde yaklaşık yüzde 6 değer kaybederek tarihi düşüş seviyesine olan 10.63 avrodan düşüş gördü.

GÖRÜNÜM BOZULDU

Her ne kadar dolarda sadece 4 kuruşluk bir artış yaşansa ve borsada Deutsche Bank nedeniyle ağır kayıp görülsede Türkiye'nin genel görünümü benzer ülkelere göre bozuldu. BloombergHTF'de yer alan derlemeğe göre, Borsa İstanbul Bankacılık Sektörü Endeksi yüzde 6 gerileyerek 18 Temmuz'dan bu yana görülen en sert kaybı kaydetti. Türk lirası gelişen piyasalar arasında en fazla kaybeden para birimi oldu. Borsa İstanbul 100 Endeksi'nde işlem gören 100 şirketin üçü dışında tamamının hisse senetleri değer kaybetti. Türkiye 10 yıl vadeli Hazine tahvilinin faizi 32 baz puan yükselerek gelişen piyasa benzerleri arasında en fazla artışı kaydetti. Türkiye 5 yıllık CDS'leri (kredi riski) 15 puan birden yükseldi.

Tahvile güçlü talep

MOODY'S'İN not indirimi sonrası ilk borçlanma ihalelerini gerçekleştiren Hazine tahvillerine ise beklenenden güçlü bir talep geldi. Faizler de nispeten düşük seviyelerde oluştu. Gösterge 2 yıllık tahvilin yeniden ihracında bileşik faiz yüzde 8.98, gösterge 10 yıllık tahvilde yüzde 9.94, TÜFE'ye endeksli 9 yıllık tahvilde reel faiz ise yüzde 2.55 oldu. Hazine dün üzenlediği 3 tahvil ihalesinde piyasaya toplam 6.4 milyar TL borçlandı. Hazine, bugün de 2 tahvil ihalesi düzenleyeceğini bildirdi.

KREDİ NOTUNUN YÜKSELTİLMESİ ŞART

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TISK) tarafından hazırlanan Eylül Ayı Ekonomi Bülteni'nde, uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's'in Türkiye'nin kredi notunu Baa3'den Ba1'e çektiği hatırlatıldı.

Bu durumda dış kaynağa ihtiyaç duyan Türkiye ekonomisinin daha zor ve daha yüksek maliyete borçlanmasına yol açabileceği belirtilerek, "Ekonomik reformların hızlandırılarak iş ve yatırım ortamının iyileştirilmesi, kısa vadeli sermaye ve doğrudan yatırım çekiminin sağlanması artık daha büyük önem taşıyor. Kredi notunun tekrar yükseltilmesi şart" görüşlerine yer verildi. Diğer yandan hükümetin talep yönlü büyüme politikasının risklerine değinen TISK, raporunda "Dolayısıyla faiz oranlarının düşmesi ve kredi genişlemesinin döviz kuru üzerinde yaratacağı baskının etkisi ile ortaya çıkabilecek olası enflasyon artışı, faiz oranlarının düşmesi yerine tam aksine daha da yükselmesine neden olabilir" uyarısında bulundu.

TISK, "Yılın ikinci çeyreğindeki GSYH

gerçekleşmesi de bu politikadan sonuç alındığını göstermiştir. Ancak bu politikanın sürdürülebilirliği dış dengenin (cari açık) korunmasına bağlıdır. Bunun nasıl sağlanacağı hususu ise mevcut küresel ekonomik koşullar altında belirsizlikler içermektedir" açıklaması yaptı.

Türkiye'nin yüzde 9.5 ile 10 yıl vadeli DİBS faiz oranında gelişen ekonomiler arasında üçüncü sırada olduğunu ifade eden TISK, illeştaki Yunanistan'ın bile faiz oranının Türkiye'den düşük düzeyde olduğunu vurguladı.

2016 yılında yaşanan politik ve ekonomik gelişmelere rağmen yabancıların DİBS'e olan ilgisinin artarak devam ettiğini kaydeden TISK, şöyle devam etti: "Türkiye'ye borç veren ülkelerin daha yüksek faiz oranı talep etmelerinin altında, cari açık oranı düşmesine rağmen cari açığın finansman kaynağının niteliğinin düşük olması ve özel sektör dış borç oranının yükseliği yalmaktadır. Özellikle son iki yıldır cari açığın finansmanında net hata noksan kaleminin öne çıkması dış dengede sorun olduğu algısını güçlendirmiştir."

Oteller boş kaldı fiyatlar düştü

TÜRKİYE otelleri yüksek sezon olarak adlandırılan yaz aylarını adeta 'boş' geçti. Türkiye Oteller Birliği'nin (TUROB) açıkladığı STR Global'in 'Ağustos 2016 Otele Performans Raporu'na göre Türkiye otellerinde Ağustos 2016'da ortalama otel doluluk oranı yüzde 27.4 düşüşle yüzde 53.4 oldu. Türkiye geçen aylarda olduğu gibi yine Avrupa ülkeleri arasında, Ağustos ayında hem en yüksek düşüş oranını yaşayan hem de en düşük doluluk oranına sahip ülke oldu. Öte yandan Avrupa'nın iki büyük şehri Paris ve Brüksel de terd oyalama sahne olurken, oyalamanı bu şehirlere etkisinin sınırlı kaldığı gözlemlendi. İstanbul ise en fazla olumsuz etkiye maruz kalan şehir olarak öne çıktı.

RevPAR olarak adlandırılan toplam oda sayısı üzerinden odabaşı elde edilen gelirler İstanbul'da yüzde 45 düşerken; Brüksel'de yüzde 21, Paris'te yüzde 16 geriledi. İstanbul'da kısa süreli ortalamanın üzerinde doluluk yaşayan oteller olsa da düşen fiyatlar nedeniyle maliyetlerin çıkarılmadığı belirtiliyor.

TEPAV'dan ihracata ilaç gibi çözüm

ARASTIRMACI İlaç Firmaları Derneği desteği ile **Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı**'nın hazırladığı "İlaç Üretim ve İhracat Ekosistemi Raporu" açıklandı. Raporun açıklandığı toplantıda Türkiye'nin ileri teknoloji ihracat hedeflerinde hızlandırıcı güç olarak ilaç sektörünün stratejik önemi vurgulandı. Araştırmacı İlaç Firmaları Derneği (AİFD) ile Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı'nın (TEPAV) ortaklaşa yürüttüğü raporun, toplantısında konuşan TEPAV İcra Direktörü **Güven Sak**, şu değer-

lendirmeleri yaptı: "Ülkemizde son dönemlerde sıklıkla tartışılan orta gelir tuzağından kaçınmak için ileri teknoloji üretim ve nitelikli ihracat yapmamız gerekmektedir. İlaç sektörü de bu adıma atılabilmemiz için bizi hızlandıracak sektörlerin başında geliyor.

Türkiye, küresel ilaç rekabetinde söz sahibi olmakla kalmayıp eğilimleri de yönlendirebilen bir ülke olma potansiyeline sahiptir. Küresel olarak şu an içinde bulunduğu teknolojik dönüşüm ve ileri teknoloji döneminde teknoloji transferi üzerine hazırlıklarımızı bir an önce tamamlayıp harekete geçmeliyiz."